

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 2022 - 2032

Η συστηματική παρακολούθηση των διαχρονικών τάσεων στην αγορά εργασίας καθώς και η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης, τόσο για τις ποσοτικές ανάγκες όσο και για τις νέες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη δημιουργία ευέλικτης αγοράς εργασίας, αφού υποστηρίζει τη λήψη κατάλληλων αποφάσεων πολιτικής και διορθωτικών μέτρων.

Η ΑνΑΔ, αξιοποιώντας την πολύχρονη εμπειρία και ειδικεισή της σε θέματα της αγοράς εργασίας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, καθιέρωσε τη συστηματική διενέργεια προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, εκπόνησε τη μελέτη «Προβλέψεις ζήτησης και προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία 2022-2032», η οποία, για πρώτη φορά, περιλαμβάνει προβλέψεις και για την προσφορά εργατικού δυναμικού.

A. Σκοπός της μελέτης

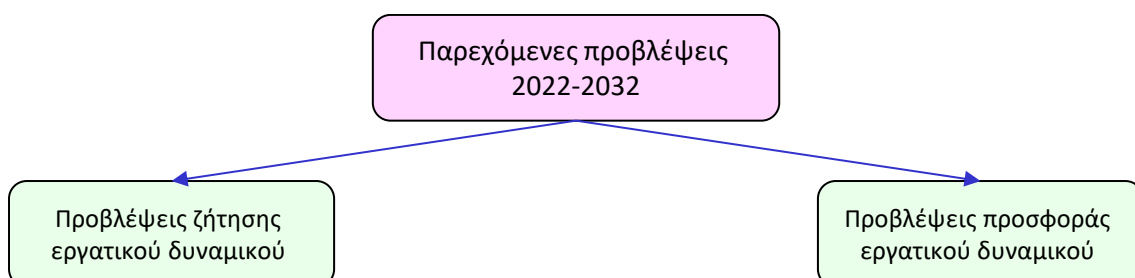
Βασικός σκοπός της μελέτης είναι η παροχή προβλέψεων τόσο για τη ζήτηση όσο και για την προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2022-2032. Αυτό αποτελεί χρήσιμη τροφοδότηση για τον ορθό και έγκαιρο προγραμματισμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η πρόβλεψη για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση της συνολικής απασχόλησης και την πρόβλεψη της κατανομής των απασχολούμενων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα. Ακολουθώντας, υπολογίζονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή οι νέες θέσεις εργασίας, διενεργείται πρόβλεψη των αναγκών απασχόλησης λόγω των μόνιμων αποχωρήσεων από την αγορά εργασίας και, ως αποτέλεσμα, εκτιμώνται οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα.

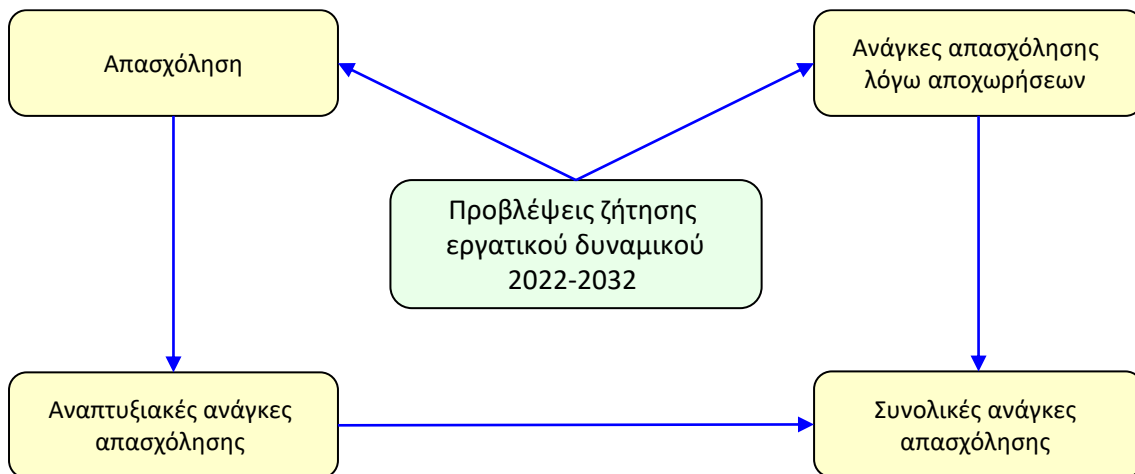
Η πρόβλεψη για την προσφορά εργατικού δυναμικού επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση του ποσοστού συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Στη βάση αυτής της εκτίμησης, υπολογίζεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, δηλαδή το σύνολο των απασχολούμενων και ανέργων, και διενεργείται πρόβλεψη της κατανομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στα τρία γενικά επίπεδα εκπαίδευσης.

B. Έκταση της μελέτης

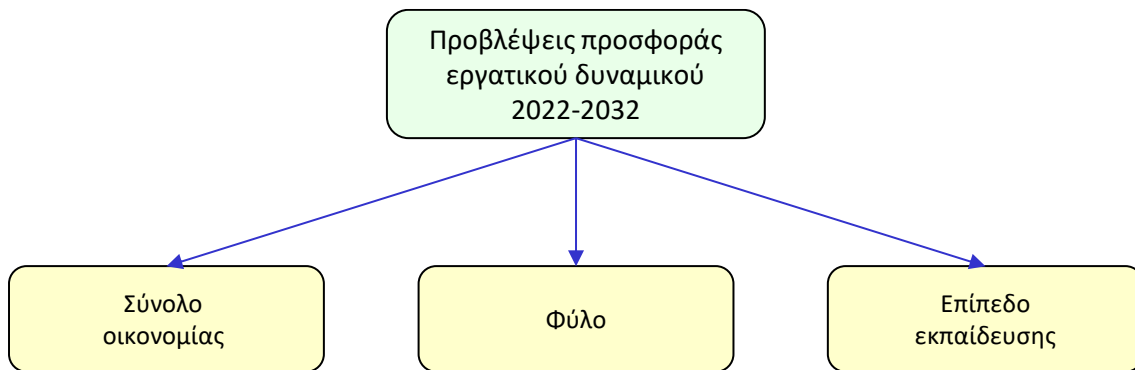
Στη μελέτη παρέχονται προβλέψεις για τη ζήτηση και την προσφορά εργατικού δυναμικού, οι οποίες καλύπτουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2022-2032.

Οι προβλέψεις για τη ζήτηση παρέχονται στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (3 ευρείς τομείς, 21 κύριοι τομείς και 52 τομείς) και σε 309 επαγγέλματα (173 επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, 130 επαγγέλματα μέσου επιπέδου και 6 επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου).

Οι προβλέψεις για την προσφορά παρέχονται για το σύνολο της οικονομίας, κατά φύλο και κατά επίπεδο εκπαίδευσης.

Γ. Μεθοδολογία

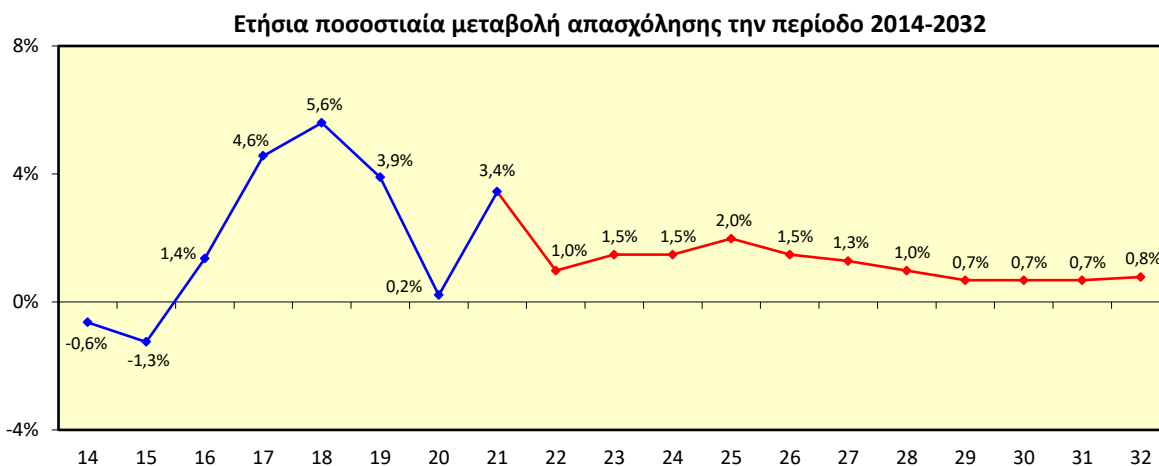
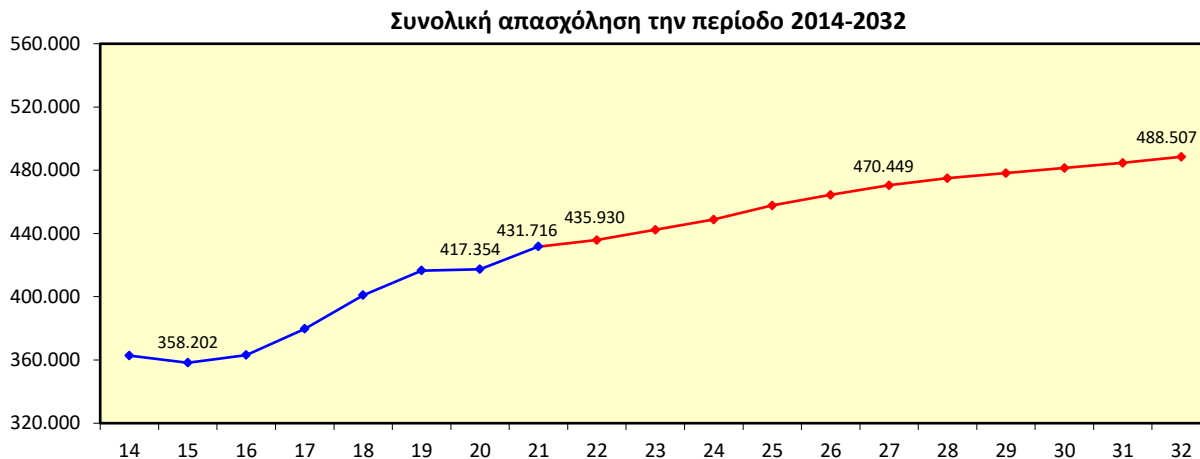
Η μεθοδολογία αναφορικά με τη διενέργεια προβλέψεων ζήτησης και προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία, χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στη μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού, ενώ το δεύτερο μέρος αφορά στη μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για την προσφορά εργατικού δυναμικού.

Μέσα από το πρώτο μέρος της μεθοδολογίας, παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω των αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας. Σημειώνεται ότι, κατά τη διαδικασία διενέργειας των προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού, λήφθηκαν υπόψη οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου, όπως αυτές καταγράφονται μέσα στα διάφορα προγραμματικά έγγραφα της κυβέρνησης. Ακολούθως, στη βάση των στρατηγικών επιδιώξεων, υιοθετήθηκαν συγκεκριμένες παραδοχές και σενάρια εργασίας, τα οποία παρουσιάζονται στη μελέτη.

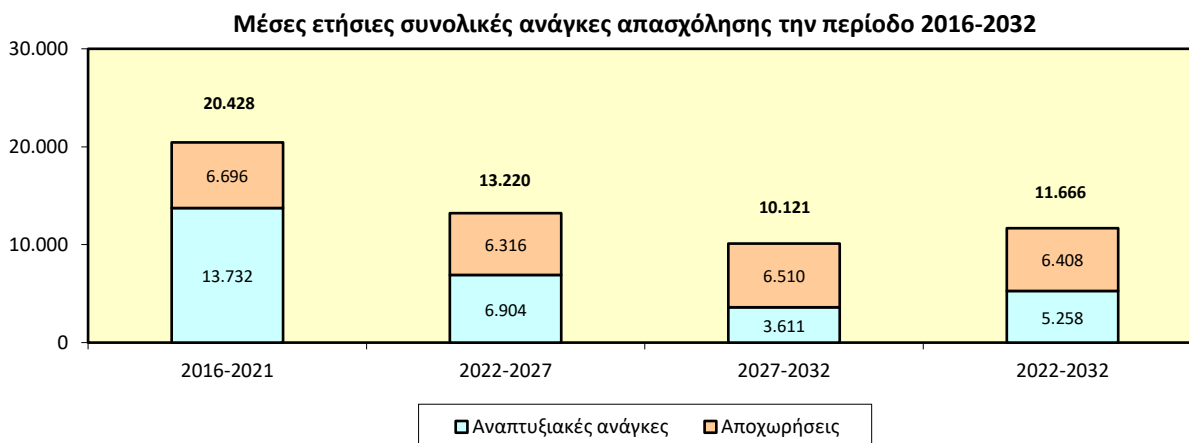
Στο δεύτερο μέρος της μεθοδολογίας, διενεργούνται προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία. Συγκεκριμένα, παρέχονται προβλέψεις για το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο στην Κύπρο, μέσω του οποίου υπολογίζεται ο προβλεπόμενος οικονομικά ενεργός ανδρικός και γυναικείος πληθυσμός, ενώ στη συνέχεια διενεργείται πρόβλεψη της κατανομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στα τρία γενικά επίπεδα εκπαίδευσης (μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και τριτοβάθμια εκπαίδευση).

Δ. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στο σύνολο της κυπριακής οικονομίας

Η συνολική απασχόληση, μέσα στην περίοδο 2022-2032, προβλέπεται ότι θα εμφανίσει ανοδική τάση. Μέσα στη δεκαετία αυτή εκτιμάται ότι οι απασχολούμενοι θα σημειώσουν αριθμητική αύξηση 52.577 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 12,1%. Επισημαίνεται ότι η συνολική απασχόληση από το 2015 (358.202 άτομα) άρχισε να ανακάμπτει σταδιακά από τη σημαντική μείωση που είχε παρατηρηθεί την περίοδο 2011-2015 εξαιτίας της οικονομικής κρίσης που έπληξε και την κυπριακή οικονομία (αριθμητική μείωση -40.012 ατόμων και ποσοστιαία μείωση -10,0%). Σημειώνεται ότι, πολύ μικρή αύξηση παρουσιάστηκε και το 2020, παρόλες τις επιπτώσεις οι οποίες προκλήθηκαν από την πανδημία της νόσου COVID-19.

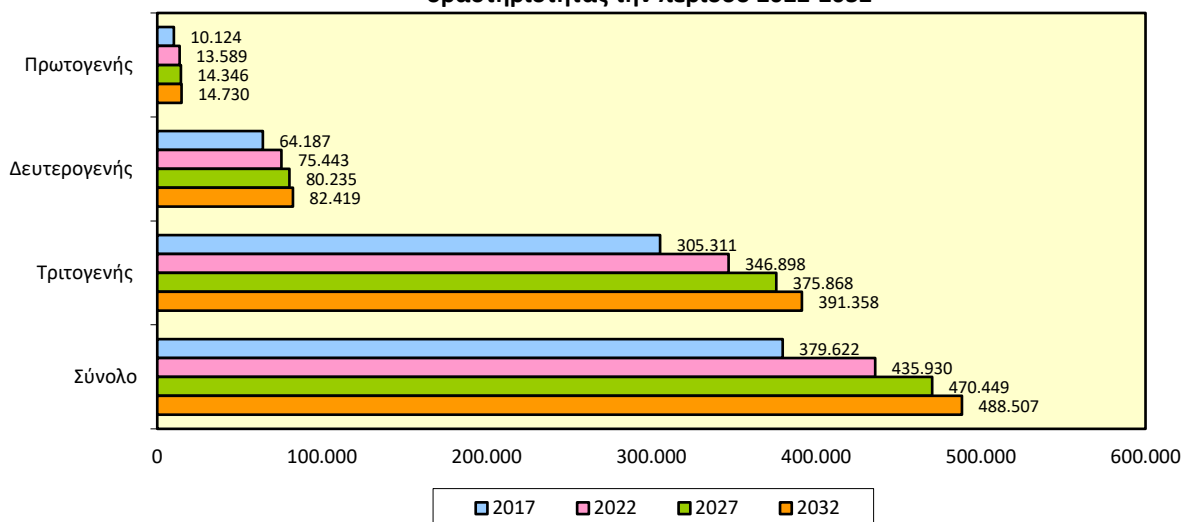
Η ετήσια συνολική ζήτηση την περίοδο 2022-2032, θα ανέλθει στις 11.666 άτομα με τον ετήσιο ρυθμό να φτάνει στο 2,5%. Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή οι νέες θέσεις εργασίας, προβλέπεται ότι θα ανέρχονται στις 5.258 άτομα ή 1,1% τον χρόνο και θα είναι χαμηλότερες από τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων οι οποίες θα ανέρχονται στις 6.408 άτομα ή 1,4% τον χρόνο.

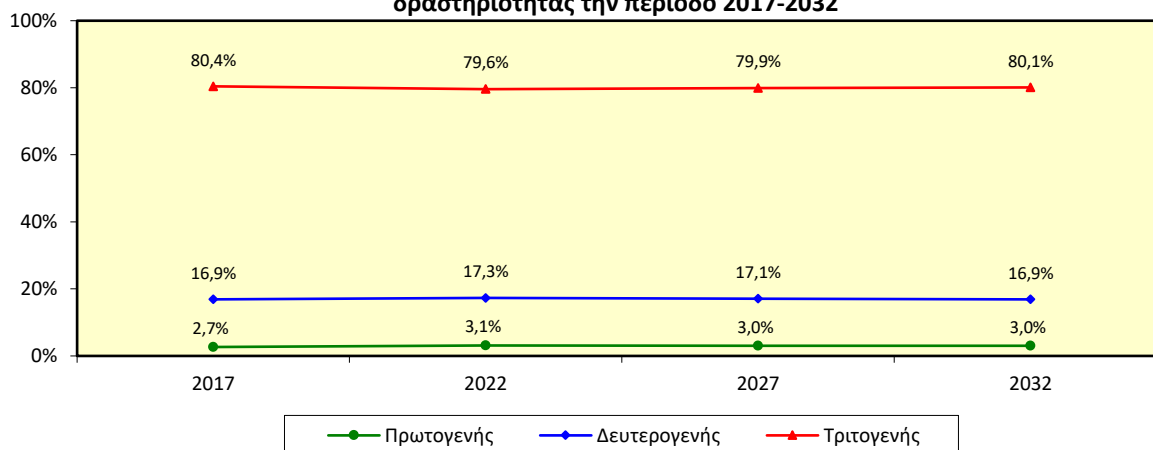
Ε. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Η συντριπτική πλειονότητα των απασχολουμένων θα εξακολουθήσει να συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα, εμφανίζοντας μεγάλη αύξηση. Ως αποτέλεσμα, 8 στους 10 απασχολούμενους θα απασχολούνται στον τριτογενή τομέα, αυξάνοντας έτσι την εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τις υπηρεσίες.

Προβλέψεις απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2032

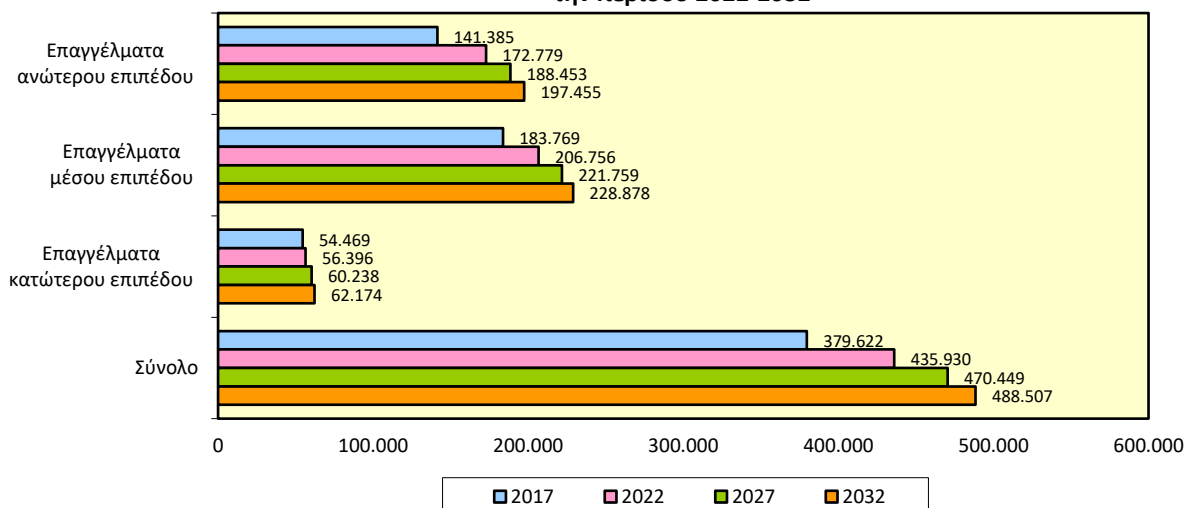
Από τους 10 τομείς οικονομικής δραστηριότητας που προβλέπεται ότι θα παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, 9 ανήκουν στον τριτογενή τομέα και 1 στον δευτερογενή τομέα.

- Λιανικό εμπόριο (1.175 άτομα ή 2,5% τον χρόνο)
- Εκπαίδευση (1.108 άτομα ή 3,0% τον χρόνο)
- Υγεία και κοινωνική μέριμνα (1.038 άτομα ή 4,0% τον χρόνο)
- Κατασκευές (854 άτομα ή 2,1% τον χρόνο)
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα (782 άτομα ή 1,9% τον χρόνο)
- Εστιατόρια (710 άτομα ή 3,8% τον χρόνο)
- Χονδρικό εμπόριο (565 άτομα ή 2,4% τον χρόνο)
- Ξενοδοχεία (466 άτομα ή 3,6% τον χρόνο)
- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες (456 άτομα ή 2,2% τον χρόνο)
- Πληροφορική (371 άτομα ή 4,0% τον χρόνο)

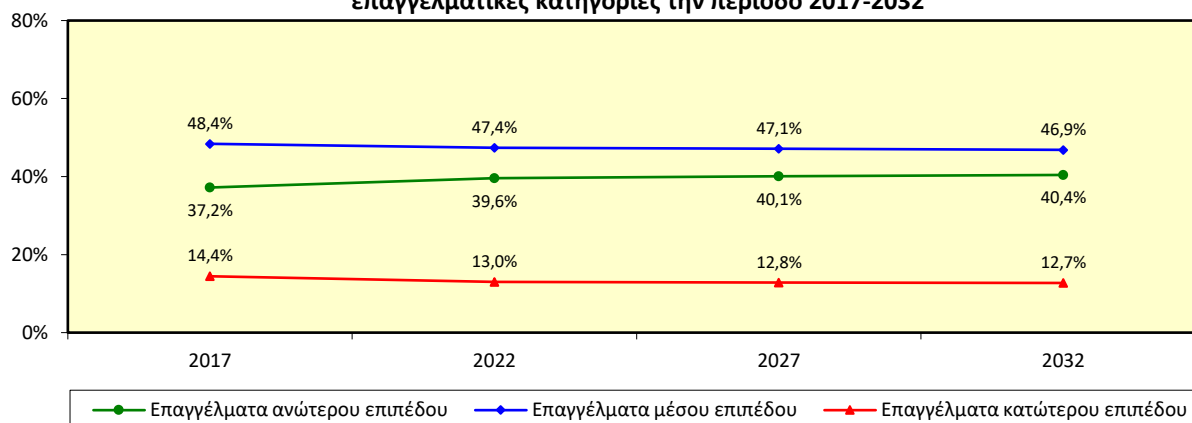
ΣΤ. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στις επαγγελματικές κατηγορίες

Και στις τρεις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες προβλέπεται να παρατηρηθεί αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων. Οι μισοί περίπου απασχολούμενοι θα εργάζονται σε επαγγέλματα μέσου επιπέδου (επαγγέλματα που χρειάζονται δευτεροβάθμια εκπαίδευση), ενώ 4 στους 10 απασχολούμενους θα εργάζονται σε επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου (επαγγέλματα που απαιτούν τριτοβάθμια εκπαίδευση).

Προβλέψεις απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες
την περίοδο 2022-2032

Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων στις ευρείες
επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2032

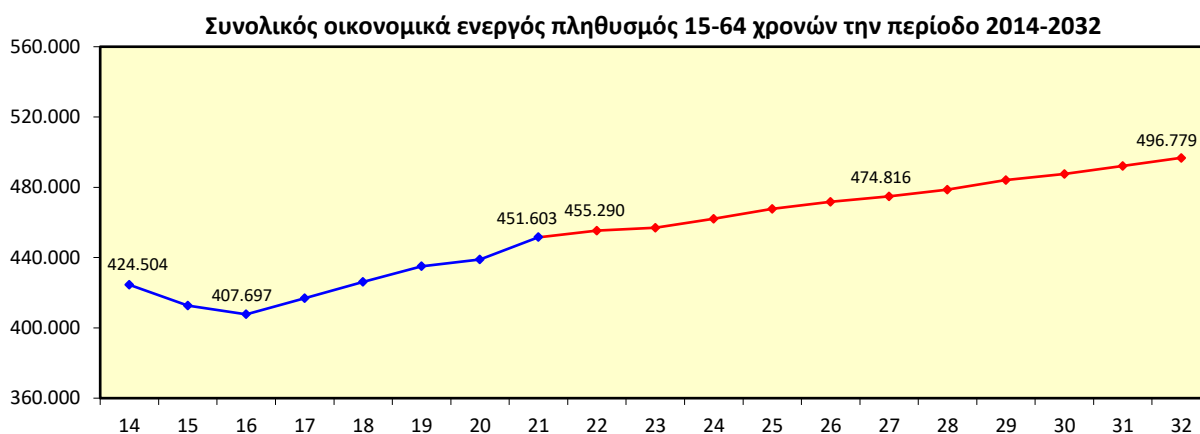
Από τις 10 επαγγελματικές ομάδες που υπολογίζεται ότι θα έχουν τις μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, 4 ανήκουν στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, 5 στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου και 1 στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου.

- Καταστηματάρχες και πωλητές (1.068 άτομα ή 2,7% τον χρόνο)
- Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές (934 άτομα ή 2,9% τον χρόνο)
- Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών (868 άτομα ή 3,1% τον χρόνο)
- Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης (863 άτομα ή 2,1% τον χρόνο)
- Εκπαιδευτικοί (639 άτομα ή 2,3% τον χρόνο)
- Τεχνίτες οικοδομών (494 άτομα ή 2,0% τον χρόνο)
- Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας (459 άτομα ή 3,3% τον χρόνο)
- Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων (419 άτομα ή 2,5% τον χρόνο)
- Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (417 άτομα ή 5,0% τον χρόνο)
- Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείες και δακτυλογράφοι (411 άτομα ή 1,9% τον χρόνο)

Ζ. Προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού

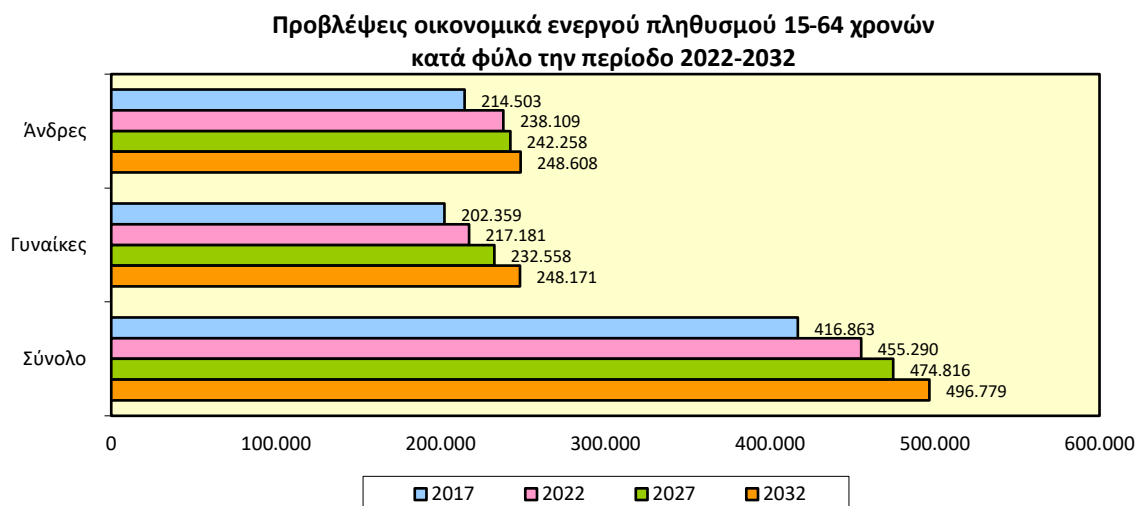
Ο συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών, την περίοδο 2022-2032, θα παρουσιάσει ανοδική τάση. Μέσα στη δεκαετία αυτή προβλέπεται ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών θα παρουσιάσει αριθμητική αύξηση 41.489 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 9,1%. Επισημαίνεται ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός άρχισε να εμφανίζει σταδιακά ανάκαμψη από το 2016 (407.697 άτομα) μετά τη σημαντική μείωση που είχε παρατηρηθεί την περίοδο 2012-2016. Σημειώνεται ότι, η μείωση αυτή προήλθε από τη μεγάλη μείωση των απασχολουμένων λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, παρόλο που ο αριθμός των ανέργων είχε σημειώσει πολύ μεγάλη αύξηση.

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη συνέχιση της αυξητικής τάσης του ποσοστού συμμετοχής πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας, όπου από 76,5% το 2022, θα ανέλθει στο 80,6% το 2032, εμφανίζοντας άνοδο 4,1 ποσοστιαίων μονάδων μέσα στη δεκαετία 2022-2032. Σημειώνεται ότι, το 2017, η συμμετοχή του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας ήταν σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα (73,9%).

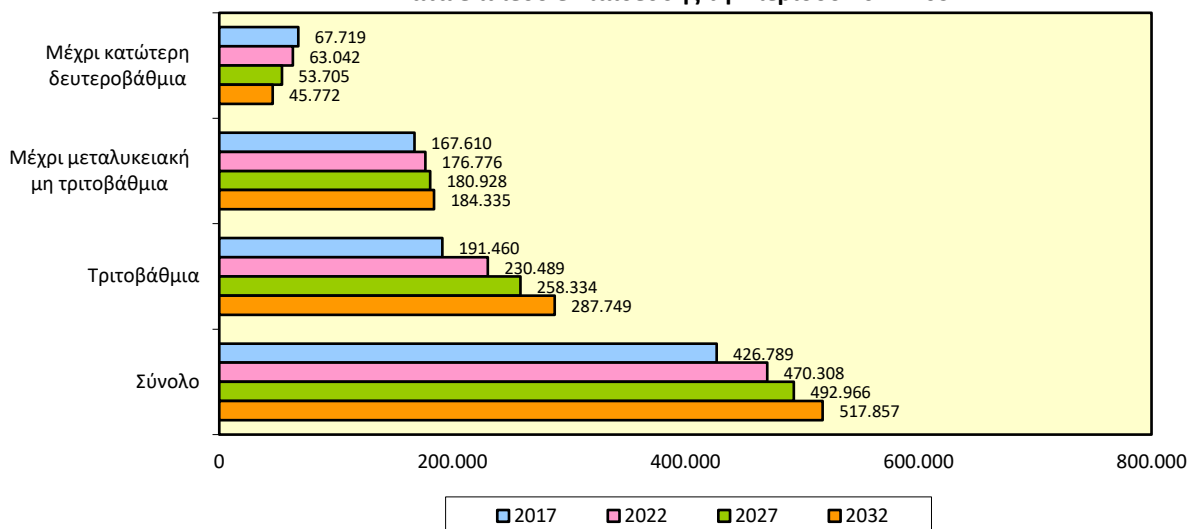
Η αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών θα προέλθει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τον οικονομικά ενεργό γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών (3.099 άτομα ή 1,3% ετησίως) συγκριτικά με την αύξηση από τον οικονομικά ενεργό ανδρικό πληθυσμό 15-64 χρονών (1.050 άτομα ή 0,4% ετησίως). Στη βάση αυτής της προβλεπόμενης εικόνας, μέχρι το 2032, ο οικονομικά ενεργός γυναικείος πληθυσμός 15-64 χρονών θα ανέλθει στα ίδια επίπεδα με τον οικονομικά ενεργό ανδρικό πληθυσμό 15-64 χρονών. Επισημαίνεται ότι η τάση αυτή οφείλεται στην πολύ μεγαλύτερη αύξηση του γυναικείου πληθυσμού συγκριτικά με την αντίστοιχη αύξηση του ανδρικού πληθυσμού (προβλέψεις Eurostat για τον πληθυσμό «Eurorop2019»).

Άνοδος θα παρατηρηθεί στο ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τόσο του ανδρικού όσο και του γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών, εμφανίζοντας όμως μείωση του χάσματος μεταξύ των ποσοστών των δύο φύλων. Το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών από 81,8% το 2022, θα ανέλθει στο 84,5% το 2032 (αύξηση 2,7 ποσοστιαίων μονάδων), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής των γυναικών από 71,5% το 2022 θα αυξηθεί στο 77,2% το 2032 (αύξηση 5,7 ποσοστιαίων μονάδων).

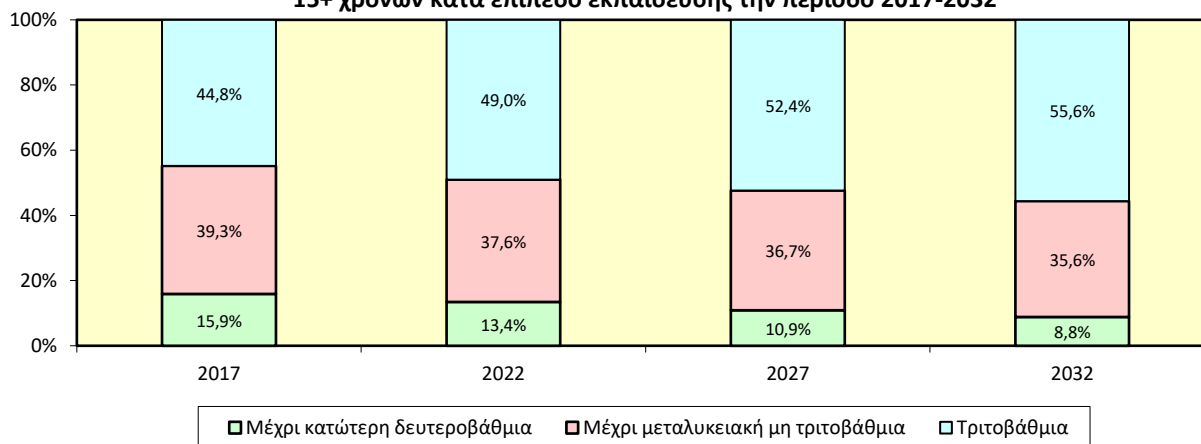

Η πλειονότητα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών θα συνεχίσει να κατέχει τριτοβάθμια εκπαίδευση, σημειώνοντας παράλληλα μεγάλη αύξηση την περίοδο 2022-2032. Σημαντικά χαμηλότερος, με μικρή αύξηση, υπολογίζεται ότι θα είναι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ πολύ μεγάλη μείωση εκτιμάται στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15+ χρονών με μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ως αποτέλεσμα, το 2032, περίπου 6 στους 10 θα κατέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση, 1 στους 3 θα έχει μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και 1 στους 10 θα έχει μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

**Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών
κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032**

**Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού
15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2017-2032**

Από τα στοιχεία της ζήτησης εργατικού δυναμικού, την περίοδο 2022-2032, προκύπτει ότι οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα των Φυσικών Επιστημών, της Τεχνολογίας, της Μηχανικής και των Μαθηματικών («STEM» - Science, Technology, Engineering and Mathematics) αποτελούν περίπου το 40% των συνολικών αναγκών στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου. Συγκρίνοντας τα στοιχεία αυτά με την προσφορά εργατικού δυναμικού και ειδικότερα με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 25-34 χρονών το 2021, διαπιστώνεται ότι περίπου το 25% ακολούθησε κλάδους σπουδών «STEM», με αποτέλεσμα η εκτιμώμενη ζήτηση σε επαγγέλματα «STEM» να υπερβαίνει κατά πολύ την αντίστοιχη προσφορά. Κατά συνέπεια, προκύπτουν σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε αυτά τα επαγγέλματα, οι οποίες συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στο πρόβλημα της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας.

Πρόσθετα, οι προβλέψεις της ζήτησης σε επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, που απαιτούν τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελούν περίπου το 40% των συνολικών αναγκών, ενώ η προσφορά εργατικού δυναμικού που θα κατέχει τριτοβάθμια εκπαίδευση θα ανέλθει περίπου στο 55% μέχρι το 2032. Κατά συνέπεια, θα συνεχίσει να παρατηρείται συγκριτικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι απασχολούνται σε θέσεις εργασίας χαμηλότερης ειδίκευσης.